

Om SUKIP-prosjektet og antologien – en introduksjon

Marit Mjøs

Førsteamanuensis, NLA Høgskolen

Denne antologien utgjør hovedrapporten etter SUKIP-prosjektet, et innovasjonsprosjekt som er gjennomført i to ulike kommuner i perioden 2019–2022. Akronymet SUKIP står for *Samarbeid om utvikling av kompetanse for inkluderende praksis*. Prosjektet fikk støtte fra Norges forskningsråd innenfor FINNUT-programmet på bakgrunn av et allerede etablert samarbeid mellom to kommuner og forskere fra NLA Høgskolen, Universitetet i Stavanger og Statped. Begge kommunene (Randaberg og en bydel i Bergen) er representert med PP-tjenesten og en utvalgt barnehage og skole. Randaberg kommune er prosjekteier, mens NLA Høgskolen har ledet prosjektet på kommunens vegne i samarbeid med øvrige forskere. Formålet med prosjektet har vært å utforske og etablere nye innovative samarbeidsformer mellom PP-tjenesten og barnehage/skole med sikte på inkluderende praksis. Det overordnede forskningsspørsmålet har vært hvordan man kan realisere et innovativt samarbeid på kommunalt nivå som gjør det mulig å utvikle kompetanse for inkluderende praksis i barnehage og skole. Med fokus på en ny infrastruktur for samarbeid mellom PP-tjenesten og barnehage/skole, handler dette om hvordan det samarbeides, hvem som deltar, hva det samarbeides om, og hvordan slikt samarbeid er koplet til øvrig utviklingsarbeid og til kommunens ordinære styringsstrukturer i opplæringssektoren.

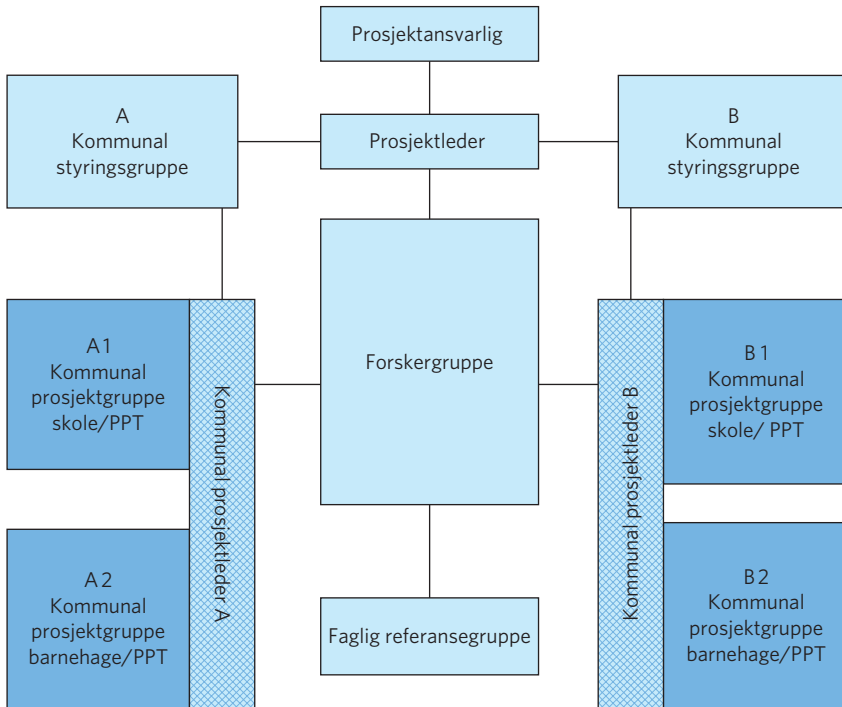
Sitering: Mjøs, M. (2023). Om SUKIP-prosjektet og antologien – en introduksjon. I M. Mjøs, S. Hillesøy, V. Moen og S. E. Ohna (red.), *Kompetanse for inkluderende praksis. Et innovasjonsprosjekt om samarbeid mellom barnehage/skole og PP-tjeneste* (Kap. 0, s. 11–21). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.186.cho>
Lisens: CC-BY-NC 4.0

Forskningsstrategi og metode

Forskergruppen inviterte to kommuner til deltakelse i prosjektet. Siden prosjektet forutsatte deltakelse fra PP-tjenesten, gikk invitasjonen via kommunenes PP-tjeneste. Deretter valgte kommunene selv en skole og en barnehage til deltakelse. Ut fra dette er SUKIP-prosjektet organisert som en casestudie (Merriam, 1994). Det er i samsvar med tilrådinger for forskning om samarbeid mellom PP-tjeneste og skole, der det pekes på behov for både innovative studier knyttet til organiseringsformer og for forskning på aktuell praksis gjennom casestudier (Moen et al., 2018). De to kommunene utgjør hvert sitt hovedcase som igjen består av flere analyseenheter – et såkalt *embedded design* (Yin, 2014). Dette gjør det mulig å studere kompleksiteten som eksisterer i praksisfeltet i forhold til inkluderende praksis. I SUKIP-prosjektet har samarbeidet mellom PP-tjenesten og barnehage/skole imidlertid vært det sentrale fenomenet som er studert. Samarbeidet mellom PP-tjenesten og en utvalgt barnehage utgjør en sentral analyseenhet i hver kommune, det samme gjelder samarbeidet mellom PP-tjenesten og en utvalgt skole. Disse er studert både hver for seg og i sammenheng. Avhengig av kommunenes prioriteringer og utforming av delprosjekt, har også samarbeidet omfattet andre aktører. I tillegg er de ulike analyseenhetene sett på tvers av kommunene og i lys av hvert hovedcase, altså som del av den aktuelle kommunale konteksten.

Organisering av SUKIP-prosjektet

Rent konkret er prosjektet organisert kommunevis, med en styringsgruppe og to prosjektgrupper i hver kommune (figur 1). Prosjektgruppene er knyttet til hvert sitt delprosjekt (ett for barnehage og ett for skole), som kommunene selv har utformet. En kommunal prosjektleder i hver kommune har lagt til rette for og fulgt opp innovasjonsarbeidet lokalt. I tillegg har disse som deltakere i forskergruppen fungert som bindeledd mellom forskere og praktikere, ved både å støtte fortolkningen av data-materialet og bidra til å kontekstualisere aktuell forskning. Den samlede forskergruppen har også hatt støtte i en faglig referansegruppe bestående av professor emeritus Peder Haug ved Høgskulen i Volda og to forskere

Figur 1. Organisering av SUKIP-prosjektet

med erfaring fra innovasjonsforskning knyttet til inkluderende praksis i henholdsvis Danmark, ved lektor Lotte Hedegaard-Sørensen, og i Sverige ved dosent Daniel Östlund.

Prosjektkommunene

Prosjektkommunene har altså begge hatt en kommunal prosjektleder i femti prosent stilling, og de valgte selv hvordan denne funksjonen skulle fylles. Det ble lagt vekt på å velge personer med legitimitet blant kommunens ansatte i sektoren og god kunnskap om kommunen som organisasjon, i tillegg til nødvendig faglig bakgrunn for å kunne bidra aktivt i et innovasjonsarbeid. Begge prosjektlederne er rekruttert fra kommunens PP-tjeneste, og har dermed hatt både PPT-oppgaver og «PPT-hatt» på seg i den andre delen av sin stilling. I et prosjekt som handler om samarbeid

mellom PP-tjenesten og barnehage/skole, har dette naturligvis medført en dobbeltrolle i ulike sammenhenger.

Bortsett fra dette er de to prosjektkommunene først og fremst ulike. Den ene kommunen har 11 000 innbyggere, vel 1 500 elever i grunnskolen og 600–700 barn i barnehage. Kommunen har organisert seg med tre skoler (1.–10. klasse) og ti barnehager, hvorav seks er kommunale. Her ble PP-tjenesten fra 2020 endret fra å være en interkommunal tjeneste med eget styre til en kommunal tjeneste. Både barnehager, skoler, PP-tjeneste og den spesialpedagogiske støttetjenesten for barnehagene er underlagt kommunens oppvekstsjef.

Den andre kommunen har deltatt med en bydel med vel 30 000 elever i grunnskolen og mer enn 10 000 barnehagebarn. Den deltakende by-delen har egen PP-tjeneste og en egen enhet for spesialpedagogiske støttetjenester for barnehagene. Enheten betjener til sammen 20 skoler og 60 barnehager. PP-tjenesten og enhet for spesialpedagogiske støttetjenester er underlagt samme leder som sorterer under en egen etatsleder, samtidig som skolene og barnehagene er underlagt hver sin områdeleder som igjen hører til i hver sin kommunale etat. Dette innebærer en delt styringsstruktur i sektoren, der ledelse og styring av allmennpedagogiske spørsmål og generell kompetanse- og organisasjonsutvikling på kommunalt nivå er atskilt fra spesialpedagogiske spørsmål.

Gjennomføringen av prosjektet

Etter tildeling av midler fra Norges forskningsråd (NFR) sommeren 2019 fikk prosjektsamarbeidet som hadde pågått fra 2018 status som et forprosjekt. Det hadde rommet en innledende kartleggingsfase, som besto av dokumentanalyse, (gruppe)intervjuer med sentrale aktører og spørreskjema til alle ansatte i deltakende enheter. Forskernes tilbakemeldinger fra denne kartleggingen med påfølgende refleksjonsspørsmål ble et sentralt utgangspunkt for kommunenes utforming av innovasjoner. Kommunene var kommet ulikt i gang med disse før tildelingen fra NFR med påfølgende klarere formalisering og organisering av prosjektet. Dette prosjektorganisasjonelle arbeidet ble gjennomført høsten 2019, parallelt med planlegging av strategi for datainnsamling som ble iverksatt fra

nyttår 2020. For flere av de involverte aktørene ble nok dette opplevd som en form for omstart og i varierende grad en endring av igangsatte innovasjonstiltak. I den ene kommunen ble det fra 2020 av ulike grunner valgt ny prosjektskole, som da gjennomførte den statuskartleggingen som de øvrige enhetene tidligere hadde gjennomført.

Årene 2020 og 2021 har utgjort selve innovasjonsfasen i prosjektet. Forskerne har i hele denne fasen fulgt de møtene som har vært kjernen i innovasjonene, både ved observasjon og tidvis aktiv deltakelse. Det er lydopptak fra alle møtene og fra en rekke intervjuer, også de møtene og intervjuene som på grunn av koronarestriksjoner ble gjennomført digitalt. Transkripsjonene fra disse lydopptakene etter møtene (totalt 78) og oppfølgende intervjuer med forskjellige aktører på ulike tidspunkt (totalt 42) utgjør til sammen det sentrale datamaterialet fra prosjektet. Ut over dette foreligger det notater, samt sakspapirer og referater fra møtene i de kommunale styringsgruppene.

I mars 2020 ble Norge stengt ned på grunn av covid-19-pandemien. Både pandemien og pandemiltakene for barnehager og skoler gjennom årene 2020 og 2021 har naturligvis påvirket gjennomføringen av de konkrete innovasjonstiltakene for samme tidsperiode. I en av kommunene ble også sentrale personer på opplæringssektoren for en periode omdirigert til andre presserende koronarelaterte oppgaver. SUKIP-prosjektet er likevel gjennomført innenfor planlagt tidsperiode, og det har vært interessant å registrere hvordan de deltakende enhetene i ulik grad tross alt har maktet å drive innovasjonsarbeidet. Noen planlagte møter er avlyst, og enkelte delprosjekt er av pandemigrunner ikke kommet så langt som ønskelig. Ved å gjennomføre møtene digitalt, har allikevel tre av de fire delprosjektene fulgt opprinnelig framdriftsplan omtrent uendret. Hvordan og i hvilken grad digitale løsninger har påvirket innovasjonene, er imidlertid spørsmål som blir berørt i flere av antologikapitlene.

I tillegg til pandemirestriksjonene har begge kommunene måttet forholde seg til mer kjente utfordringer i praksisfeltet: sentrale aktører blir syke og i perioder til og med langtidssykemeldt, samtidig som nøkkelpersoner slutter og nye kommer til. I begge kommunene er personer i ledende stillinger skiftet ut både på kommunalt nivå og på enhetsnivå. En av skolene har hatt tre ulike rektorer i løpet av prosjektperioden, og i en

av barnehagene har det vært styrerskifte tre ganger. På denne måten har mange ledere «arvet» et pågående utviklingsarbeid, med de utfordringer det har gitt både for dem selv, for de kommunale prosjektlederne, for forskergruppen og, ikke minst, for stabilitet og framdrift i delprosjektene.

Innholdet i antologien

Denne antologien presenterer og drøfter både resultater og ulike perspektiv på prosesser og erfaringer fra SUKIP-prosjektet. På bakgrunn av et rikholdig datamateriale holder vi fram både suksessfaktorer og utfordringer fra dette innovasjonsprosjektet. Samtidig må det understrekes at det kun er snakk om et utvalg fra et så komplekst prosjekt. Utvalget utgjør imidlertid et bredt bilde av erfaringer og problemstillinger som har utkrystallisert seg under prosessen og i forbindelse med avslutningen av prosjektet.

I kapittel 1, *SUKIP-prosjektet og aktuelle utdanningspolitiske føringer*, presenterer og drøfter Marit Mjøs og Kristian Øen prosjektets forskningsstrategi i lys av nasjonale strategier for lokal kompetanse- og kvalitetsutvikling. Lokal styring og forankring er et viktig prinsipp innenfor gjeldende nasjonale føringer for kompetanseutvikling i barnehage, skole og PP-tjeneste, samtidig som det skal gjennomføres i et partnerskap mellom forskere og praktikere. Forfatterne presenterer i tillegg ulike forståelser av og tilnærminger til begrepet inkludering og inkluderende praksis og drøfter hvordan forskere og praksisfelt kan forholde seg til dette i et samarbeid om utvikling av lokal praksis. Når utvikling av inkluderende praksis utfordrer det samlede pedagogiske tilbudet i barnehage og skole, slik at det allmennpedagogiske og spesialpedagogiske sees i sammenheng, gir det bestemte forutsetninger for samarbeidet mellom PP-tjeneste og barnehage/skole. Kapitlet viser på et overordnet nivå til flere av de erfaringene fra SUKIP-prosjektet som blir mer konkret presentert og drøftet i andre kapitler i antologien.

Kapittel 2, *Partnerskap mellom forskere og praktikere som innovasjonsstrategi – et utfordrende mulighetsrom*, handler om konkrete erfaringer knyttet til prosessene i de ulike fasene i et innovasjonsprosjekt som gjennomføres i samarbeid mellom forskere og praktikere. Her presenterer

Kristian Øen og Marit Mjøs hvordan datamaterialet i SUKIP-prosjektet viser at et slikt samarbeid eller partnerskap er utfordrende for begge parter. Utfordringene varierer dessuten mellom de ulike fasene i et innovasjonsprosjekt, og de er av ulik kategori, ikke minst etiske. Samtidig holder forfatterne fram potensialet som ligger i dette partnerskapet, men også hva det synes å kreve av partnerne om disse mulighetene skal bli utnyttet. Siden dette er et partnerskap som kreves innenfor alle de nasjonale strategiene for lokal kompetanseutvikling på utdanningssektoren, vil erfaringene være aktuelle og relevante for både forskere og praksisfelt.

I kapittel 3, med tittelen *Inkluderende praksis i barnehage og skole – erfaringer fra SUKIP-prosjektet*, presenteres konkrete erfaringer fra to av delprosjektene i SUKIP. Stein Erik Ohna og Marit Mjøs viser her at utformingen av disse delprosjektene er basert på hvordan man i den aktuelle barnehagen og skolen forstår inkludering og inkluderende praksis. At dette fører til forskjellige valg når det gjelder hva som er i fokus, gjenspeiles i delprosjektene. I dette kapitlet brukes barnehagen i den ene kommunen og skolen i den andre kommunen som case. Kapitlet belyser slik hvordan inkluderende praksis kommer til uttrykk i to ulike innovasjonstiltak, og forfatterne drøfter hvordan inkluderende praksis kan forstås som kvalitet i henholdsvis en barnehage- og en skolekontekst.

Kapitlene 4 og 5 tar utgangspunkt i hvert av de to barnehageprosjektene i SUKIP. I kapittel 4, *Månedsmøte som arena for gjensidig profesjonslæring for barnehage og PP-tjeneste*, presenterer Stein Erik Ohna og Siv Hillesøy erfaringer fra ett konkret samarbeidsmøte mellom barnehagen, PP-tjenesten og enhet for spesialpedagogisk støtte i en av prosjektbarnehagene. Forfatterne belyser hvordan deltakelse i samarbeidsmøter kan bidra til gjensidig profesjonslæring hos deltakerne. Samarbeidsmøtet er utviklet innenfor rammen av en allerede etablert møtearena i barnehagen. Illustrert med en indre og en ytre syklus for samarbeid framstår dette som en bærekraftig infrastruktur for samarbeid mellom PP-tjenesten og barnehagen. Forfatterne går konkret inn i dialogen som finner sted i møtet, og viser hvordan aktørene samarbeider på måter som synes å gi gjensidig læring og potensial for praksisutvikling.

I den andre barnehagen i SUKIP-prosjektet førte covid-19-pandemien til at de aktivitetene som var planlagt våren 2020 ikke kunne gjennomføres.

I kapittel 5, «*Det er i motbakke det går oppover*» – *innovasjonsledelse i motgangstider*, viser Siv Hillesøy og Marion Stava Bjørgan hvilken betydning innovasjonsledelse har når det oppstår en situasjon som skaper brudd i framdriften i et prosjekt. Her belyses hvordan en prosjektgruppe som ble etablert ved oppstarten av prosjektet tar grep om prosessene og gjør de nødvendige endringene for å sikre framdrift. Erfaringene viser at gode relasjoner og samhandling i prosjektgruppen er avgjørende for å forhindre at uforutsette hendelser fører til at innovasjonsarbeid kjører seg fast eller stopper opp, og forfatterne drøfter hvilke aspekter ved samhandlingen som synes sentrale for å sikre framdrift i innovasjonsprosessen.

Kapitlene 6 og 7 tar på tilsvarende måte utgangspunkt i hvert av de to skoleprosjektene. I kapittel 6, *Ledelsens rolle for utvikling av inkluderende praksis – en casestudie*, retter Marit Mjøs og Vegard Moen spesielt oppmerksomheten mot skoleledelsen. Den ene skolen brukes som case, og forfatterne viser hvordan ledelsen på denne skolen har valgt å organisere, styre og støtte skolens samlede innovasjonsarbeid i samarbeid med PP-tjenesten. Med utgangspunkt i erfaringene fra denne skolen drøfter forfatterne hvilken betydning skolens ledelse har for etablering av et profesjonelt læringsfellesskap for utvikling av inkluderende praksis, og for håndtering av aktuelle utfordringer i denne sammenheng.

Kapittel 7 er kalt *Kompetanseutviklende samarbeid mellom skole og PP-tjeneste: et spørsmål om møtekoreografi?* og handler om organisering og strukturering av de konkrete møtene som utgjør kjernen i delprosjektene i SUKIP. Vegard Moen og Marit Mjøs bruker her den andre prosjektskolen som case, og skriver om møtekoreografien forstått som både møtene, sammenhengen mellom møtene og aktivitetene mellom møtene. I lys av forskning om profesjonelle læringsfellesskap drøfter forfatterne hvordan møtekoreografien synes å påvirke muligheten for utvikling av et gjensidig lærende fellesskap mellom skole og PP-tjeneste.

Kapitlene 8 og 9 handler eksplisitt om PP-tjenesten. Det følger av formålet med SUKIP-prosjektet at en ny infrastruktur for samarbeid skal kunne bidra til kompetanse- og praksisutvikling både i barnehage/skole og i PP-tjenesten. Når delprosjektene utgjøres av møter som helt konkret knyttes til en konkret barnehage/skole, og barnehagen/skolen dermed i stor grad definerer og utformer prosjektet, undersøker Vegard

Moen, Stein Erik Ohna og Simona Jonassen hvorvidt og hvordan deltakelse i disse møtene også kan fungere utviklende for PP-tjenesten. Dette utgjør den sentrale problemstillingen i kapittel 8, *Kompetanseutvikling i PP-tjenesten gjennom deltakelse i profesjonsfaglig samarbeid med skolen: et samarbeid i krysspress*. Ved hjelp av erfaringer fra ett av skoleprosjektene i SUKIP drøfter forfatterne hvordan samarbeidet mellom skolen og PP-tjenesten og organiseringen av dette samarbeidet bidro til kompetanseutvikling i PP-tjenesten.

Kapittel 9, med tittelen «*Jo mere vi er sammen*» – *hvordan barnehagens støttetjenester kan komme tettere på for å styrke inkluderende praksis*, har PP-tjenesten selv som utgangspunkt. Forfatterne Marion Stava Bjørgan, Christine Holtar Arnholt og Anne Martens Meyer representerer her PP-tjenesten og den spesialpedagogiske støttetjenesten for barnehagene. I dette kapitlet presenterer og drøfter de hvordan PP-tjenesten og støttetjenesten i samarbeid har brukt erfaringene fra ett av barnehageprosjektene i SUKIP som utgangspunkt for et eget innovasjonsprosjekt med mål om å komme tettere på barnehager for å styrke inkluderende praksis, i tråd med forventningene i Meld. St. 6 (2019–2020) *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellelesskap i barnehage, skole og SFO*.

Kapittel 10 har tittelen *Kommunal styring og ledelse av en forskningsstøttet innovasjon for utvikling av inkluderende praksis*. Her løftes blikket til kommunenivået. Marit Mjøs, Vegard Moen og Kristian Øen tar utgangspunkt i erfaringer fra to forskjellige kommuner og drøfter hvordan kommunen kan styre et innovasjonsarbeid som skjer i samarbeid med forskere når målet er å styrke inkluderende praksis i barnehage og skole. I lys av teorier om nettverksstyring drøfter forfatterne hva som synes å ha preget kommunenes styring og ledelse av innovasjonene i SUKIP, hvilke muligheter og utfordringer som ligger i denne formen for ledelse og styring av lokal praksisutvikling, samt hvilke kommunale faktorer som synes å påvirke videreutviklingen av samarbeidet mellom barnehage/skole og PP-tjeneste om inkluderende praksis.

Når prinsippet om partnerskap mellom forskere og praktikere har til hensikt å påvirke både praksis, forskning og UH-sektorens utdannings tilbud, vil det i et prosjekt som SUKIP være naturlig å rette blikket spesielt også mot utdanning og forskning i ett av kapitlene i antologien. Det

gjør Stein Erik Ohna og Vegard Moen i kapittel 11, kalt *Masterforum som arena for veiledning og profesjonsfaglig samarbeid – erfaringer fra SUKIP*. Med utgangspunkt i noen erfaringer som er gjort når i alt åtte studenter har gjennomført sine masterprosjekt i tilknytning til SUKIP, drøfter de i dette kapitlet hvordan samarbeidet mellom masterstudentene og forskerne i SUKIP har bidratt til utvikling av masteroppgaver. De viser også hvordan et etablert masterforum har bidratt til å binde sammen arbeidet i veilederfelleskapet på universitetet med det profesjonsfaglige arbeidet i SUKIP.

De siste kapitlene i antologien er bidrag fra den faglige referansegruppen som har vært tilknyttet SUKIP. I kapittel 12, *Inklusjonsudviklende samarbejde med elever: erfaringer fra et Erasmus-prosjekt*, presenterer Lotte Hedegaard-Sørensen danske erfaringer fra et europeisk prosjekt om inkluderende praksis. Mens SUKIP utelukkende har forholdt seg til de voksne og støtteapparatet rundt barn og unge, presenteres her erfaringer fra et prosjekt der elevenes stemme og elevenes samarbeid med de voksne om inkluderende praksis er det sentrale. Slik utgjør denne teksten et spennende og viktig supplement til SUKIP-erfaringene.

Kapittel 13 er kalt antologiens etterord. Her tar Peder Haug et metaperspektiv på SUKIP og drøfter det han ser som prosjektets hovederfaringer og -utfordringer i en tekst med tittelen *Å skape inkluderende barnehage og skule*. Han plasserer SUKIP-prosjektet i den samtidige diskursen om inkluderende opplæring ved å vise til de lange linjene i utdanningspolitiske føringer for inkludering og inkluderende praksis i barnehage og skole. Samtidig drøfter han SUKIPs innovasjonsstrategi i lys av forskning om tidligere innovasjoner med sikte på implementering av disse føringene. Han holder fram som et vedvarende og sentralt dilemma at de politiske føringene og ambisjonene synes uklare, og at støtten fra nasjonalt hold stort sett har vært fraværende når praksisfeltet skal håndtere de utfordringene det innebærer å realisere en inkluderende praksis.

Denne antologien er utformet etter at Kommune-Norge i samarbeid med forskningsmiljøer har satt i gang innovasjonsarbeid innenfor rammen av den nye nasjonale strategien for lokal kompetanseutvikling: *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis* (Utdanningsdirektoratet, 2021). Siden både fokus, forskningsstrategi

og samarbeidsprofil i kompetanseløftet sammenfaller med SUKIP-prosjektet, slik det framgår tydelig i kapittel 1 og 2 i antologien, har det vært vårt anliggende at kunnskapen fra prosjektet måtte tilflyte både praksisfeltet og forskersamfunnet. Vi vil hevde at erfaringene og problemstillingene som her presenteres er både aktuelle og relevante for kommuner og forskningsmiljøer som nå samarbeider for å styrke kommunalt samarbeid om utvikling av inkluderende praksis i barnehage og skole. Derfor er det valgt en Open Access-løsning, og det er valgt en form på tekstene som vi mener gjør kunnskapen tilgjengelig og interessant for praktikere samtidig som den imøtekommer kravene til vitenskapelige publikasjoner.

Referanser

- Meld. St. 6 (2019–2020). *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*. Kunnskapsdepartementet. [https://www.regjeringen.no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/)
- Merriam, S. B. (1994). *Fallstudien som forskningsmetode*. (B. Nilsson, Overs.). Studentlitteratur.
- Moen, T., Rismark, M., Samuelsen, A. S. & Sølvberg, A. M. (2018). The Norwegian Educational Psychological Service: A systematic review of research from the period 2000–2015. *Nordic Studies in Education*, 38(2), 101–117. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-5949-2018-02-02>
- Utdanningsdirektoratet. (2021). *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis*. <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/lokal-kompetanseutvikling/kompetanseloftet-for-spesialpedagogikk-og-inkluderende-praksis/>
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods* (5. utg.). Sage.